

Kodėl vaikas kandžiojasi?

2–3 metų vaikai yra intensyvių atradimų, emocijų ir savęs pažinimo laikotarpyje. Nenuostabu, kad kartais pasireiškia elgesys, kuris suaugusiesiems kelia nerimą. Vienas jų yra kandžiojimas.

Dažniausios kandžiojimosi priežastys:

1. Kandžiojimas kaip žaidimas

Dalis vaikų kandžiojimą suvokia kaip smagų žaidimą, ypač jei namuose tėvai žaisdami patys švelniai kandžioja vaiką.

2. Aplinkos tyrinėjimas

Burna – vienas svarbiausių mažų vaikų jutimo organų.

3. Nepatenkinti baziniai poreikiai

Alkis, nuovargis, pervargimas, miego trūkumas - visa tai gali paskatinti impulsyvų elgesį, įskaitant kandžiojimą.

4. Ribų tikrinimas

Jeigu vaikas įkanda ir taip gauna norimą žaislą, jis supranta, kad tai veiksmingas būdas pasiekti tikslą. Todėl labai svarbu paaiškinti, kad toks elgesys yra netinkamas.

5. Mėgdžiojimas

Vaikai stebi gyvūnus, brolius, seseris, animacinius filmukus ir kartoja tai, ką mato. Jei namuose yra augintinių, kurie kandžiojasi žaisdami, vaikas gali atkartoti tokį elgesį.

6. Stiprios emocijos

Džiaugsmas, pyktis, nusivylimas - visos emocijos šiame amžiuje yra intensyvios. Vaikas dar neturi įgūdžių jas išreikšti žodžiais, todėl kartais išreiškia įkąsdamas.

7. Stresas ir įtampa

Daug pastabų, nuolatinis taisymas, pokyčiai šeimoje, adaptacija darželyje - visa tai gali kelti vidinę įtampą, kuri išsiveržia kandžiojimu.

8. Dėmesio siekimas

Jeigu gražiai žaidžiant niekas nepastebi, o įkandus visi sureaguoja. Vaikas gali rinktis būtent šį būdą sulaukti dėmesio.

9. Kalbos neišsivystymas

Vaikas dar negali pasakyti, ko nori ar kaip jaučiasi, todėl renkasi kūnišką komunikaciją. Be to, šiame amžiuje vaikai dažnai girdi tik žodžio šaknį – „nekašk“ gali būti suprasta kaip „kašk“.

Kaip padėti vaikui atsisakyti kandžiojimosi?

1. Priimkite informaciją be kaltės jausmo

Tai vertinga informacija apie vaiko poreikius ir įgūdžius. Kandžiojimasi galima pakeisti kitais elgesio būdais - tam reikia suaugusiųjų pagalbos.

2. Stiprinkite tinkamus elgesio įpročius kasdien

Kai vaikas pasielgia tinkamai – pasako, paprašo, sustoja, pasidalina - būtinai tai pastebėkite ir įvardykite. „Tu paprašei žaislo žodžiais – puiku.“ „Sustojai, nors supykai. Tai labai svarbus tavo žingsnis.“

3. Padėkite vaikui suprasti žodžio „skauda“ prasmę

Vaikas turi patirti šį žodį savo kūnu, kad suprastų jo reikšmę. Pavyzdžiui, vaikas pargriuvo - pasakote: „Tau skauda.“ Vėliau, išgirdęs žodžius „draugui skauda“, vaikas jau turės patyrimą, su kuriuo gali susieti situaciją.

4. Aiškiai ir trumpai reaguokite į įkandimą

Ilgį pamokymai neveikia. Šiame amžiuje svarbiausia trumpa, aiški žinutė: „Kąsti negalima. Skauda.“ „Aš neleidžiu tau kandžiotis.“ Svarbu, kad reakcija būtų rami, bet tvirta.

5. Stebėkite, kada kandžiojimas pasikartoja

Kai vaikas pavargęs, kai alkanas, kai nori žaislo, kai jaučia stiprias emocijas, kai siekia jūsų dėmesio. Kai suprasite priežastį, galėsite padėti vaikui rasti kitą būdą išreikšti poreikį.

6. Mokykite vaiką alternatyvų

Vaikas turi žinoti, ką daryti vietoj kandžiojimo. Pavyzdžiui, pasakyti „noriu“, parodyti ranka, atsitraukti, pakviesti suaugusįjį, spausti pagalvėlę ar žaislą, jei labai pyksta.

7. Venkite žaidimų, kuriuose kandžiojamasi

Net jei tai atrodo smagu, vaikui sunku suprasti, kad su tėčiu galima, o su draugu - ne. Geriau rinktis žaidimus, kurie skatina švelnumą, bendravimą, judėjimą be agresijos.

8. Kurkite ramią, nuspėjamą aplinką

Mažiems vaikams labai svarbu žinoti, kas jų laukia. Pažįstama rutina, aiškios ribos ir švelnus, bet nuoseklus suaugusiųjų elgesys mažina įtampą ir impulsyvumą.

Praktiški patarimai

- Turėkite „emocijų kampelį“ - vietą, kur vaikas gali nusiraminti, paspausti minkštą žaislą, pamėtyti kamuoliuką.
- Naudokite knygas apie emocijas - jos padeda vaikui suprasti, kas vyksta jo viduje.
- Modeliuokite kalbą - „Tu pyksti, nes nori žaislo. Sakyk: duok, prašau.“
- Ribokite pervargimą - per daug veiklų, triukšmo ar ekranų gali padidinti impulsyvumą.
- Skirkite individualaus dėmesio - net 10 minučių kokybiško ryšio per dieną mažina dėmesio siekimo elgesį.
- Būkite komanda su pedagogais – dalinkitės pastebėjimais, klauskite, kas padeda darželyje, ir taikykite tai namuose.

Kandžiojimas - tai ne vaiko „blogumas“, o signalas, kad jam trūksta tam tikrų įgūdžių: kalbėti, nusiraminti, išreikšti emocijas, prašyti pagalbos. Suaugusiųjų užduotis - padėti vaikui išmokti kitų būdų. Laiku pastebėtas ir tinkamai lydintas elgesys išnyksta, o vaikas įgyja svarbių socialinių ir emocinių įgūdžių, kurie jam pravers visą gyvenimą.

